

SYMPOSIUM 'VERSTERKEN VAN MOTIVATIE VOOR BEGELEIDING JONGEREN MET EEN LVB'

Regioplan heeft samen met het Lectoraat LVB en jeugdcriminaliteit van de Hogeschool Leiden onderzoek gedaan naar het verband tussen de werkalliantie en motivatie voor begeleiding bij jongeren met een licht verstandelijke beperking. Het onderzoek is mogelijk gemaakt met subsidie van ZonMw. 34 jongeren met een lvb die onder begeleiding wonen bij Stichting Philadelphia Zorg, Cordaan en het Leger des Heils hebben deelgenomen aan het onderzoek. Ter afsluiting van het onderzoek hebben het Lectoraat en Regioplan op 3 november 2015 een symposium georganiseerd voor uitvoerders, beleidsmakers en andere betrokkenen bij de doelgroep, om de resultaten te presenteren en te bediscussiëren. Dit verslag geeft een samenvatting van deze middag. Het onderzoeksrapport en de samenvatting daarvan zijn te vinden op de website van Regioplan:

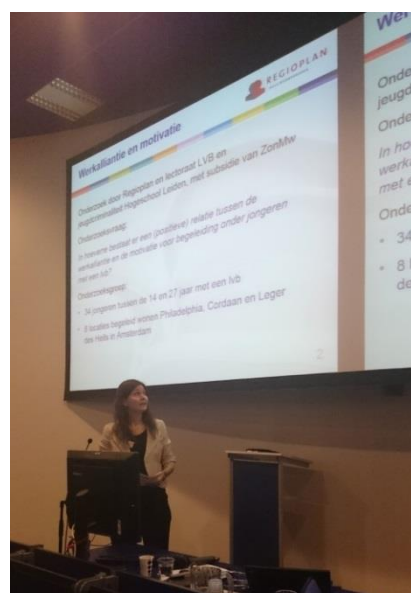
www.regioplan.nl/publicaties/slug/type/rapporten/slug/versterken_motivatatie_vo_or_begeleiding_lvb_jongeren

Presentatie Miranda Witvliet (Regioplan)

De onderzoeksvraag die centraal stond in het onderzoek van Regioplan en het Lectoraat LVB en jeugdcriminaliteit van de Hogeschool Leiden luidde: In hoeverre bestaat er een (positieve) relatie tussen de werkalliantie en de motivatie voor begeleiding onder jongeren met een lvb? Het begrip werkalliantie bestaat uit drie componenten: positieve emotionele binding tussen de jongere en de begeleider, overeenstemming over de doelen van de begeleiding en overeenstemming over de taken die daarbij horen.

Drie belangrijke conclusies die tijdens het symposium zijn gepresenteerd:

- Jongeren hebben een hele concrete opvatting van de werkalliantie > goede afspraken over de taken van belang voor motivatie;
- Een proactieve houding van de begeleider tijdens de begeleidingsgesprekken (waarbij de begeleiders de jongeren actief sturen in de richting van het opdoen van leerervaringen) heeft een meerwaarde voor de motivatie;
- Vertrouwen van de jongere in de begeleider van belang voor motivatie > heel concreet; afspraken nakomen en niet te laat komen.

Presentatie Hendrien Kaal (Hogeschool Leiden)

Het onderzoek dat Miranda Witvliet heeft gepresenteerd vond plaats onder jongeren die onder begeleiding wonen binnen drie instellingen in Amsterdam (Philadelphia, Cordaan en Leger des Heils). In een tweede onderzoek van het lectoraat LVB en jeugdcriminaliteit van de Hogeschool Leiden is ook gekeken naar het verband tussen de werkalliantie en motivatie, maar dan bij reclasseringscliënten met een lvb (van de William Schrikker Groep). Enkele conclusies die tijdens het symposium zijn gepresenteerd:

- Werkalliantie betekent niet hetzelfde voor cliënten en werkers; binding is belangrijk, maar niet het enige dat telt;
- Reclasseringswerkers en cliënten denken niet altijd hetzelfde over de werkalliantie, motivatie en waardering van ouders > alert zijn op verschillende perspectieven bij werkers en cliënten;
- Werkalliantie hangt sterk samen met interne motivatie van cliënten, niet met externe motivatie; overeenstemming over taken en doelen vertoont daarbij een sterkere samenhang met interne motivatie van cliënten dan emotionele binding;

- Tevredenheid van ouders wordt door cliënten hoger geschat dan door werkers; werker- en cliëntperceptie van de steun van ouders voor jeugdreclassering komen niet overeen;
- De door cliënt ervaren steun van ouders voor jeugdreclassering hangt sterk samen met de werkalliantie en motivatie: wat de ouder aan de cliënt laat zien doet er toe;
- Cliënten die denken makkelijker weer de fout in te gaan en de William Schrikker Groep nodig te hebben, hebben een grotere motivatie;
- Kenmerken van de werker hangen samen met de binding die zij ervaren met hun cliënten.

Werksessies

Tips/handvatten die deelnemers van het symposium meenemen voor hun werk:

- Realiseer je als begeleider dat jongeren op een andere manier naar de werkrelatie kijken dan begeleiders (wat jij voelt is niet altijd wat de cliënt voelt; praat niet voor en over de cliënt, maar *met* de cliënt);
- De band is belangrijk maar niet leidend, dus zet voor al in op de taken (een begeleider is (in toenemende mate) een passant, daarom is het goed om vooral concreet met de jongeren aan de slag te gaan);
- Meer focus op taken dan op doelen;

- Vertrouwen = betrouwbaar zijn en dat kweek je door concreet met de jongeren aan de slag te gaan;
- Proactief en directief zijn betekent geen macht uitoefenen, maar goed communiceren en duidelijk zijn;
- Wees je bewust van de loyaliteit van jongeren naar hun ouders, dus investeer ook veel in het contact met ouders (investeer in netwerkontwikkeling);
- Kennisontwikkeling moet op de agenda komen te staan van de instelling; de brug tussen kennis en praktijk moet daarbij geslagen worden;
- Blijf meebewegen: wetten en regels veranderen ook.

Panel

Tips/handvatten die uit de paneldiscussie naar voren zijn gekomen:

Werkrelatie

- Richt je op concrete taken en minder op de band, je bent maar een passant in het leven van de jongere;
- Taakgericht aan de relatie werken, wees als begeleider authentiek en houdt het simpel;
- Stop met praten over 'de klik' en spreek over *aansluiting*. Luister naar de jongeren, stel vragen, laat hen zich gehoord voelen.

Proactieve houding begeleider

- Als begeleider moet je proactief en creatief te werk gaan. De voordeur van de jongeren moet opengaan en daar is soms creativiteit voor nodig. Voer gesprekken niet alleen op kantoor of op hun kamer, maar ga bijvoorbeeld wandelen of bespreek zaken tijdens de afwas;
- Eigen regie is een belangrijk begrip, maar niet alle jongeren zijn daartoe in staat. Soms hebben jongeren de begeleider nodig om hen over een drempel te helpen;
- Een begeleider is ook een opvoeder die grenzen moet stellen, dat hebben deze jongeren af en toe nodig.

Netwerk

- Begeleiders zijn geneigd om symbolische vinkjes te zetten of een netwerk geschikt of ongeschikt is, maar dat doet er niet toe. Het netwerk is er en daar moet je iets mee, dus benut dit zo positief mogelijk;
- Kom nooit tussen de cliënt en zijn of haar ouders. Probeer de relatie positief te draaien in plaats van iemand niet te betrekken;
- Er zijn veel verschillende methodes voor netwerkanalyse, om in kaart te brengen welke rol iemand heeft (beslisser ofzorger) binnen het netwerk;
- Om begeleiders te faciliteren om het netwerk te betrekken zijn er uren nodig. Er wordt steeds meer gevraagd van begeleiders. Zou het een

idee zijn een netwerksspecialist aan te vragen die zich hierop kan richten?;

- Het kost tijd om het netwerk in te zetten, maar je behaalt er ook winst uit. Processen kunnen op die manier versneld worden.

Verwerken van de resultaten

- Neem de taak als uitgangspunt, in plaats van primair te investeren in de band. Doe het *met* hen en *voor* hen. Dit moet ingebouwd worden in de opleiding;
- De conclusies uit de onderzoeken moeten besproken worden met de gedragsdeskundigen en op de werkvloer;
- Hans Elberse (Philadelphia) gaat de resultaten meenemen in het zorgplan en begeleiders sturen om op deze manier te werk te gaan;
- Marcia Lever (WSG) ziet deze resultaten als theoretische onderbouwing voor de rol van de professional binnen het programma signs of succes;
- Hans Willemsen (Cordaan) benoemt het belang van bijscholing op gebied van lvb. Professionals moeten mee met de ontwikkelingen. Binnen Cordaan komt er bijscholing in psycho-educatie: zorg dat de jongere inzicht heeft in wie hij/zij is en wat zijn/haar beperking is. Een psycho-educatie methode hiervoor is 'Weet wat je kan', deze is gratis te downloaden via de website van Trajectum.

